

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche, soudce Mgr. Tomáše Blažka a soudkyně Mgr. Heleny Konečné ve věci

žalobce: V. N.

zastoupen Mgr. Evou Láskovou, Ph.D. advokátkou
sídlem Gajdošova 4392/7, Brno Židenice 615 00

proti

žalovanému:

Magistrát města Hradec Králové

sídlem Československé armády 408, 502 00 Hradec Králové

za účasti:

Statutární město Hradec Králové

sídlem Československé armády 408, 502 00 Hradec Králové

v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného,

který má spočívat v ne zahájení řízení z moci úřední podle § 294 zákona č. 283/2021 Sb., stavebního zákona, vedoucího k vydání příkazu zastavit stavební práce u stavby „přístavba, nástavba a stavební úprava mateřské školy a základní školy Malšova Lhota“ v Hradci Králové, v ul. xx č. p. XA na pozemku st. p. XB (zastavěná plocha nádvoří), st. p. XC (zastavěná plocha nádvoří), st. p. XD (zastavěná plocha a nádvoří), par. č. XE (ostatní plocha) v katastrálním území xx,

eventuálně

který má spočívat v ne zahájení řízení z moci úřední podle § 250 zákona č. 283/2021 Sb., stavebního zákona, o odstranění stavby „přístavba, nástavba a stavební úprava mateřské školy a základní školy Malšova Lhota“ v Hradci Králové, v ul. xx č. p. XA na pozemku st.

p. XB (zastavěná plocha nádvoří), st. p. XC (zastavěná plocha nádvoří), st. p. XD (zastavěná plocha a nádvoří), par.č. XE (ostatní plocha) v katastrálním území xx“,

a který má spočívat v nezastavení řízení o změně stavby před dokončením za situace faktického dokončení stavby „přístavba, nástavba a stavební úprava mateřské školy a základní školy Malšova Lhota“ v Hradci Králové, v ul. xx č. p. XA na pozemku st. p. XB (zastavěná plocha nádvoří), st. p. XC (zastavěná plocha nádvoří), st. p. XD (zastavěná plocha a nádvoří), par.č. XE (ostatní plocha) v katastrálním území xx“,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Zdejšímu soudu byla dne 13. 7. 2025 doručena žaloba na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného dle § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Žalobce se v žalobě domáhal vydání rozsudku, kterým by soud určil, *„že zásah žalovaného spočívající v tom, že nezahájil řízení z moci úřední podle ustanovení § 291, § 292 a § 294 zákona č. 283/2021 Sb., stavebního zákona, vedoucí k vydání příkazu zastavit stavební práce u záměru přístavba, nástavba a stavební úprava mateřské školy a základní školy Malšova Lhota v Hradci Králové, v ul. xx č. p. XA na pozemku st. p. XB (zastavěná plocha nádvoří), st. p. XC (zastavěná plocha nádvoří), st. p. XD (zastavěná plocha a nádvoří), par. č. XE (ostatní plocha) v katastrálním území xx je nezákonný“* a dále, aby byla žalovanému uložena povinnost *„aby v přiměřené lhůtě stanovené soudem přijal opatření k nápravě protiprávního stavu v souladu se zákonem a zahájil řízení u stavebního záměru „přístavba, nástavba a stavební úprava mateřské školy a základní školy Malšova Lhota v Hradci Králové, v ul. xx č. p. XA na pozemku st. p. XB (zastavěná plocha nádvoří), st. p. XC (zastavěná plocha nádvoří), st. p. XD (zastavěná plocha a nádvoří), par. č. XE (ostatní plocha) v katastrálním území xx“ dle ustanovení § 294 zákona č. 283/2021 Sb., stavebního zákona“* (dále jen „Stavba“ nebo „Stavební záměr“).

II. Shrnutí žalobní argumentace

2. Žalobce v žalobě uvedl, že na základě § 42 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), ve vztahu k ustanovení § 291 a § 294 odst. 1 písm. a) zákona č. 283/2021 Sb., stavebního zákona (dále jen „nový stavební zákon“), vyzval žalovaného podáním ze dne 13. 6. 2025 k zahájení řízení z moci úřední a vyzýval ho, aby vydal příkaz k zastavení stavebních prací u výše specifikovaného Stavebního záměru.
3. Žalobce spatřoval porušení povinností ze strany stavebníka v tom, že nedisponuje platným stavebním povolením. A to z důvodu, že žalobce podal odvolání proti rozhodnutí žalovaného o prodloužení platnosti společného povolení Stavby. To tak dosud nenabylo

právní moci. Stavební záměr proto nemá platné a účinné stavební povolení a stavebník na něm nemůže provádět stavební práce.

4. Dle žalobce je povinností žalovaného aktivně jednat a vykonávat dozor nad stavební činností stavebníků tak, aby nedocházelo k ohrožení veřejného zájmu a omezení práv účastníků řízení a má povinnost zahájit řízení ex offio dle § 294 nového stavebního zákona, a to současně v souladu se zásadami správního řízení dle §§ 2 až 8 správního řádu.
5. Dále žalobce sdělil, že uvedeným postupem žalovaného dochází k jednání v rozporu s čl. 11 odst. 1 a 4 Listiny základních práv a svobod, neboť není umožněno řádné projednání jeho shora uvedené odvolání, které má mít odkladný účinek. Žalovaný ve svém sdělení ze dne 10. 7. 2025, kterým reagoval na podání žalobce ze dne 13. 6. 2025, tento podnět ignoruje s odkazem na zcela odlišnou situaci, kterou žalobce v podnětu nezmiňuje. Dochází tak k zásahu do jeho procesních práv v řízení a do možnosti obhajovat svá práva ve stavebním řízení a poukázat na nezákonný postup žalovaného v řízení.
6. Žalobce proto vnímá nečinnost žalovaného jako zásah do svých veřejných subjektivních práv, zejména práva na nerušený výkon vlastnického práva a na zákonný postup veřejné správy. K tomu odkázal na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39 (dále jen „rozhodnutí ŽAVES“).
7. Žalobce se tedy domáhal vydání výroku dle citace obsažené v čl. I. tohoto rozsudku.
8. Ostatní námitky uvedené jak v žalobě, tak v jejím doplnění, nejsou relevantní pro toto soudní řízení, neboť se vztahovaly ke shora zmíněnému správnímu řízení o prodloužení platnosti společného Povolení Stavebního záměru, když proti meritornímu rozhodnutí stavebního úřadu v něm podal žalobce odvolání coby opomenutý účastník.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného a replika žalobce

9. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že žalobce by měl být ve správním soudnictví legitimován k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu tehdy, pokud neúspěšně podal správnímu orgánu podnět k zahájení řízení z moci úřední, a to za současného splnění dvou podmínek: 1. Protiprávní stav, k jehož nápravě má řízení sloužit, se přímo dotýká hmotných práv žalobce. 2. Domáhá-li se žalobce zákazového či příkazového výroku, nesmí mít zároveň v rámci veřejné správy či správního soudnictví k dispozici jiný prostředek k dosažení nápravy nebo k ochraně svého práva, resp. musí jej neúspěšně vyčerpat.
10. Žalovaný je přesvědčený, že nebyla splněna ani jedna z uvedených podmínek., Žalobce není vlastníkem pozemku nebo stavby, na kterých má být Stavební záměr proveden. Není ani vlastníkem sousedního pozemku. Dále uvedl, že žalobce před podáním žaloby nevyčerpal neúspěšně všechny prostředky ochrany v rámci veřejné správy k dosažení nápravy.
11. Žalovaný proto navrhl, aby soud žalobu odmítl.
12. K vyjádření žalovaného uvedl žalobce v replice, že se v jeho případě jednoznačně jedná o zásah do jeho hmotných práv, přestože není přímo sousedícím vlastníkem pozemku, na kterém je Stavba realizována. Dále uvedl, že tvrzení žalovaného o nevyčerpání všech prostředků je zcela irrelevantní, jelikož jinou možnost v uvedené situaci právní řád neumožňuje. V tomto případě je jednoznačně třeba podat zásahovou žalobu, jelikož

Za správnost vyhotovení: R. V.

žalobce obdržel vyjádření k podanému podnětu, tedy správní orgán konal (nejedná se o nečinnost), avšak ne tak, jak by měl, když uvedené jednání není dostatečně odůvodněné a pouze odkazuje na stavění lhůty. Podaná žaloba je žalobou proti nezákonnému zásahu, a ne proti nečinnosti.

IV. Původní posouzení věci krajským soudem, rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti žalobce

13. Krajský soud žalobu usnesením ze dne 18. 9. 2025, č. j. 30 A 41/2025-127, odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Učinil tak, neboť dle jeho mínění žalobce nevyčerpal právní prostředky ochrany nebo nápravy ve smyslu § 85 s. ř. s. Žalobce totiž podal žádost nadřízenému správnímu orgánu k přijetí opatření proti nečinnosti podle § 80 odst. 2 správního řádu ve stejný den (13. 7. 2025), kdy podal krajskému soudu zásahovou žalobu. Ke dni podání žaloby tak žalobce nevyčerpal prostředky ochrany nebo nápravy, protože nebylo o jeho žádosti nadřízenému správnímu orgánu rozhodnuto.
14. Ke kasační stížnosti žalobce Nejvyšší správní soudu citované usnesení zdejšího soudu rozsudkem ze dne 21. 1. 2026, č. j. 4 As 222/2025-37, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud měl pochybit, pokud zásahovou žalobu za použití § 85 s. ř. s. odmítl s poukazem na skutečnost, že o žalobcově žádosti nadřízenému správnímu orgánu o uplatnění opatření proti nečinnosti nebylo ke dni podání žaloby rozhodnuto. Naopak měl posoudit, zda po podání zásahové žaloby byl tento právní prostředek nápravy bezvysledně vyčerpan a v kladném případě měl zásahovou žalobu meritorně projednat.

V. Činnost krajského soudu po vrácení věci k dalšímu řízení

15. Krajský soud předně usoudil, že v dané věci by postavení osoby zúčastněné na řízení mohlo náležet stavebníkovi Stavebního záměru, tedy Statutárnímu městu Hradec Králové. To se rozhodlo práva vyplývající z tohoto postavení v soudním řízení využít.
16. K dotazu soudu sdělil **žalovaný v podání ze dne 16. 2. 2026**, že mu není známo, zda a jak Krajský úřad Královéhradeckého kraje posoudil jemu adresovaný přípis žalobce ze dne 13. 7. 2025. O odvolání žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 3. 2024, kterým prodloužil dobu platnosti společného povolení ke Stavbě, nebylo doposud Krajským úřadem Královéhradeckého kraje rozhodnuto. Stavební práce u Stavebního záměru v současnosti neprobíhají.
17. **Žalobce v podání ze dne 15. 2. 2026** sdělil k dotazu soudu, že Krajský úřad Královéhradeckého kraje dosud nijak s jeho žádostí o opatření na ochranu proti nečinnosti žalovaného ze dne 13. 7. 2025 nenaložil.
18. Dále uvedl, že v průběhu soudního řízení došlo k podstatné změně skutkového stavu spočívající zejména v pravděpodobném dokončení Stavby, a to navzdory skutečnosti, že nadále probíhá řízení o změně stavby před dokončením. Tato okolnost má zásadní význam pro posouzení trvání nezákonného zásahu.
19. Žalobce má za to, že nezákonný zásah správního orgánu spočívající v procesním postupu a nečinnosti při současné faktické realizaci Stavebního záměru, která buď nadále trvá, anebo – pokud soud dospěje k závěru, že dokončením stavby již netrvá – trval minimálně v době podání žaloby.

20. V reakci na to předložil žalobce soudu eventuální petit, kterým by soud určil, že *zásah žalovaného spočívající v nečinnosti při existenci zákonných podmínek pro zahájení řízení z moci úřední dle ustanovení § 250 stavebního zákona o odstranění stavby záměru „přístavba, nástavba a stavební úprava mateřské školy a základní školy Malšova Lhota“ v Hradci Králové, v ul. xx č. p. XA na pozemku st. p. XB (zastavěná plocha nádvoří), st. p. XC (zastavěná plocha nádvoří), st. p. XD (zastavěná plocha a nádvoří), par.č. XE (ostatní plocha) u výše uvedeného záměru v katastrálním území xx“, v pokračování v řízení o změně stavby před dokončením za situace faktického dokončení stavby, je nezákonný.*
21. K dotazu soudu **žalovaný v podání ze dne 25. 2. 2026** sdělil, že není přesvědčen o tom, že by v daném případě měly být dány důvody k zahájení řízení o odstranění stavby dle § 250 nového stavebního zákona. Dle jeho názoru není žalobce k podání takové žaloby aktivně legitimován. Řízení o zastavení prací na Stavbě se předně přímo nedotýká hmotných práv žalobce. Ten také nedal žalovanému k zahájení správního řízení z moci úřední dle § 250 nového stavebního zákona podnět.
22. Dále žalovaný sdělil, že stavebník podal v roce 2025 žádost o změnu záměru před dokončením týkající se Stavby. To nebylo doposud ukončeno. Žalovaný je plně přesvědčen o tom, že se nelze domáhat žalobou ve správním soudnictví o nezákonný zásah deklaratorního určení, že pokračování ve správním řízení o změně stavby před dokončením je nezákonný zásah. Navrhl, aby soud žalobu pro nepřipustnost odmítl.
23. K výzvě soudu, aby žalobce zpřesnil formulaci eventuálního petitu, neboť z její dosavadní podoby není zřejmé nezákonnost jakého zásahu má být soudem deklarována (zda nezahájení řízení dle § 250 nového stavebního zákona o odstranění stavby či pokračování v řízení o změně stavby před dokončením za situace jejího faktického dokončení), **žalobce v podání ze dne 26. 2. 2026** uvedl, že v současné době probíhá řízení o žádosti stavebníka o změnu stavby před dokončením, avšak žalobce opětovně nebyl k řízení přizván jakožto účastník řízení.
24. Rozšířený petit tak dle jeho názoru reaguje na pokračování téhož nezákonného zásahu, jenž nadále spočívá v systematickém vylučování žalobce z řízení, v němž jsou dotčena jeho veřejná subjektivní práva. Nejedná se tedy o nový zásah, nýbrž o jeho další fázi, respektive důsledek. Nepřipustění rozšíření petitu v situaci, kdy se skutkový stav v průběhu řízení dále vyvíjí, by zbavilo žalobce reálné soudní ochrany a popřelo účel zásahové žaloby jako preventivního a reparačního prostředku ochrany veřejných subjektivních práv.
25. Závěrem podání upřesnil formulaci eventuálního petitu takto:
- I. *Určuje se, že zásah žalovaného spočívající v nečinnosti při existenci zákonných podmínek pro zahájení řízení z moci úřední dle ustanovení § 250 stavebního zákona o odstranění stavby záměru „přístavba, nástavba a stavební úprava mateřské školy a základní školy Malšova Lhota“ v Hradci Králové, v ul. xx č. p. XA na pozemku st. p. XB (zastavěná plocha nádvoří), st. p. XC (zastavěná plocha nádvoří), st. p. XD (zastavěná plocha a nádvoří), par.č. XE (ostatní plocha) v katastrálním území xx“, je nezákonný.*
- II. *Určuje se, že zásah žalovaného spočívající v nezastavení řízení o změně stavby před dokončením za situace faktického dokončení stavby „přístavba, nástavba a stavební úprava mateřské školy a základní školy Malšova Lhota“ v Hradci Králové, v ul. xx č. p. XA na pozemku st. p. XB (zastavěná plocha nádvoří), st. p. XC (zastavěná plocha nádvoří), st. p. XD (zastavěná plocha a nádvoří), par.č. XE (ostatní plocha) v katastrálním území xx“, je nezákonný.*
- Za správnost vyhotovení: R. V.

26. K věci se vyjádřila rovněž **osoba zúčastněná na řízení** Statutární město Hradec Králové **v podání ze dne 2. 3. 2026**. Její názory na podanou žalobu v podstatě kopírují shora popsané názory žalovaného. Také ona navrhla odmítnutí žaloby.

VI. Skutkové a právní závěry krajského soudu

27. Krajský soud rozhodl ve věci bez jednání, neboť žalobce s tím souhlasil výslovně, žalovaný a osoba zúčastněná na řízení pak postupem dle § 51 odst. 1 věty druhé s. ř. s. Z vyjádření účastníků řízení, osoby na řízení zúčastněné a z obsahu správního a soudního spisu dospěl k následujícím skutkovým a právním zjištěním.

Skutkové závěry

28. Dne 17. 12. 2021 vydal Magistrát města Hradec Králové pro Stavební záměr společné povolení. To nabylo právní moci dne 5. 1. 2022. Platnost společného povolení byla stanovena do 5. 1. 2024. Žalobce nebyl přibrán jako účastník řízení.
29. Dne 11. 12. 2023 podal stavebník žádost o prodloužení doby platnosti společného povolení dle § 94p odst. 5 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „starý stavební zákon“).
30. Rozhodnutím Magistrátu města Hradec Králové ze dne 18. 3. 2024 byla prodloužena platnost výše uvedeného společného povolení do 31. 12. 2025. Toto rozhodnutí mělo dle vyznačené doložky nabyt právní moci dne 3. 4. 2024. Žalobce znovu nebyl přibrán jako účastník tohoto řízení.
31. Dne 13. 3. 2025 žalobce podal proti rozhodnutí o prodloužení platnosti společného povolení odvolání s tvrzením, že je opomenutý účastník, tedy že splňuje zákonné podmínky pro to, aby s ním bylo jednáno jako s účastníkem řízení. Žalovaný vyhodnotil toto odvolání jako nepřijatelné a předal je Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje coby odvolacímu orgánu. V průběhu tohoto odvolacího řízení vznesl žalobce námitku systémové podjatosti Krajského úřadu Královéhradeckého kraje. O tomto odvolání nebylo dosud rozhodnuto.
32. Dne 13. 6. 2025 podal žalobce žalovanému podnět k zahájení řízení z moci úřední ve smyslu § 42 správního řádu, konkrétně podnět k zahájení řízení dle § 294 odst. 1 písm. a) nového stavebního zákona, v němž by bylo stavebníkovi uloženo zastavení v té době probíhajících stavebních prací na Stavbě.
33. Přípisem ze dne 10. 7. 2025 žalovaný na uvedený podnět žalobci odpovídá se závěrem, že neshledává důvody pro zahájení řízení dle § 294 nového stavebního zákona a odůvodňuje proč.
34. V reakci na to žalobce dne 13. 7. 2025 podává u Krajského úřadu Královéhradeckého kraje podnět na ochranu před nečinností žalovaného ve smyslu § 80 správního řádu. Téhož dne také podává u zdejšího soudu zásahovou žalobu.
35. Podáním ze dne 5. 8. 2025 Krajský úřad Královéhradeckého kraje odpovídá žalobci, že vnímá jeho podání jako podnět k opatření proti nečinnosti, ale s ohledem na jeho předchozí námitku systémové podjatosti krajského úřadu nemůže do posouzení důvodnosti této námítky podniknout stran tohoto podnětu žádné kroky. Z vyjádření žalobce i žalovaného po vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení plyne, že Krajský

úřad Královéhradeckého kraje dosud o podnětu žalobce k opatření proti nečinnosti nerozhodl.

36. Dále považuje soud (zejména z vyjádření žalovaného i stavebníka, ale tuto skutečnost v podstatě potvrzuje i žalobce, který v důsledku toho přistoupil k úpravě žalobního petitu) za nesporné, že stavební práce, které na Stavbě probíhaly v době podání žaloby, již byly dokončeny a v současné době žádné stavební práce na Stavbě neprobíhají. Z vyjádření účastníků řízení také plyne, že stavebník v roce 2025 požádal o změnu Stavby před dokončením. Toto řízení dosud probíhá, nebylo ukončeno; se žalobcem není jednáno jako s jeho účastníkem.

Právní závěry

37. Předně krajský soud uvádí, že neshledal důvody, proč by nepřipustil shora popsané úpravy žalobního petitu, kterými žalobce reagoval na změnu skutkového stavu po podání žaloby (dokončení stavebních prací), neboť takový postup předvídá i judikatura správních soudů (srovnej např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2008, č. j. 1 Aps 3/2006-69, a ze dne 9. 4. 2020, č. j. 7 As 440/2019-18). Jak původní žalobní petit, tak petit eventuelní, proto budou soudem meritorně posouzeny.
38. Po úpravě žalobního petitu tak žalobce spatřuje nezákonný zásah žalovaného ve třech různých skutečnostech: a) nezahájení řízení dle § 294 odst. 1 písm. a) nového stavebního zákona, b) nezahájení řízení dle § 250 nového stavebního zákona, c) nezastavení řízení o změně Stavby před dokončením.

a) Nezahájení řízení dle § 294 odst. 1 písm. a) nového stavebního zákona

39. Dle závěru Nejvyššího správního soudu obsaženého ve shora citovaném zrušujícím rozsudku bylo povinností krajského soudu po vrácení věci k dalšímu řízení posoudit, zda po podání zásahové žaloby byl právní prostředek nápravy žalobce (jeho žádost Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje ze dne 13. 7. 2025 o uplatnění opatření proti nečinnosti) bezvysledně vyčerpán a v kladném případě měl zásahovou žalobu meritorně projednat.
40. Krajský soud ověřil, že o této žádosti žalobce dosud Krajský úřad Královéhradeckého kraje nerozhodl, protože vyčkává, jak bude rozhodnuto Ministerstvem pro místní rozvoj o jeho systémové podjatosti v této věci. Tato skutečnost způsobuje faktickou blokadu posouzení žádosti dle § 80 správního řádu nadřízeným správním orgánem.
41. Za této situace dospěl krajský soud k závěru, že je na místě posoudit věc tak, že právní prostředek nápravy žalobce byl vyčerpán bezvysledně a přistoupit k meritornímu projednání této části žalobního petitu.
42. Opačný postup, kdy by soud vyčkával rozhodnutí Krajského úřadu Královéhradeckého kraje o žádosti žalobce o uplatnění opatření proti nečinnosti a do té doby řízení přerušil, by byl v rozporu jednak se smyslem a účelem institutu opatření proti nečinnosti dle § 80 správního řádu, jednak v rozporu se smyslem a účelem vlastní zásahové žaloby, neboť by se tím soudní jednání pouze protahovalo za situace, kdy jinak nic nebrání tomu, aby žalobu i v této její části soud meritorně posoudil.
43. Aktivní legitimace k podání zásahové žaloby s tímto žalobním petitem plyne z rozhodnutí „ŽAVES“, dle něhož ten, kdo tvrdí, že je dotčen ve svém hmotném právu faktickou nečinností stavebního úřadu, který nezahájí řízení, jež je možno zahájit pouze x offa, se
- Za správnost vyhotovení: R. V.

může bránit proti takové faktické nečinnosti správního orgánu zásahovou žalobou dle § 82 a násl. s. ř. s. Nezahájení takového správního řízení tedy může být pojmově nezákonným zásahem.

44. Žalobce uplatnil tento žalobní petit v podobě zápůřčí zásahové žaloby, neboť v době podání žaloby stavební práce (tedy tvrzený nezákonný zásah) na Stavebním záměru probíhaly. Nyní již tomu tak není, stavební práce byly ukončeny, neprobíhají.
45. Bylo by lze předpokládat, že žalobce upraví žalobní petit v tom směru, že se bude domáhat pouze deklarace nezákonnosti tvrzeného nezákonného zásahu, protože ten již byl ukončen. K takovému omezení žalobního petitu však žalobce nepřistoupil. Soud mu k takové úpravě dal příležitost, nemůže však žalobce pochopitelně v tomto směru k ničemu nutit.
46. Navíc tento fakt nemá vliv na meritorní posouzení důvodnosti tohoto žalobního petitu. Pokud by žalobcem tvrzený nezákonný zásah spočívající v nezahájení řízení dle § 294 odst. 1 písm. a) nového stavebního zákona nezákonným neshledal, pak by žalobě nemohl vyhovět ani v její formě zápůřčí.
47. Krajský soud tedy uvedenou část zásahové žaloby posuzoval v její zápůřčí podobě. Zkoumal proto i její přípustnost a, jak už uvedl shora, žalobu přípustnou shledal, neboť žalobce bezvýsledně vyčerpал všechny prostředky právní ochrany ve smyslu § 85 s. ř. s.
48. Není také pochyb o tom, že žaloba byla podána včas, ve lhůtách stanovených v § 84 odst. 1 s. ř. s.
49. Dle § 94p odst. 5 starého stavebního zákona může stavební úřad prodloužit dobu platnosti společného povolení na odůvodněnou žádost stavebníka podanou před jejím uplynutím. Podáním žádosti se staví běh lhůty platnosti společného povolení.
50. V dané věci není pohyb o tom, že stavebník podal před uplynutím lhůty stanovené ve společném povolení Stavby (5. 1. 2024) žádost o prodloužení doby jeho platnosti (11. 12. 2023). Této žádosti žalovaný vyhověl rozhodnutím ze dne 18. 3. 2024, kterým prodloužil platnost výše uvedeného společného povolení do 31. 12. 2025. Není také pochyb, že stavebník povolené stavební práce zahájil.
51. A učinil tak v souladu s právem, přičemž není relevantní, kdy přesně k tomu došlo. Podáním žádosti o prodloužení platnosti společného povolení se totiž běh lhůty platnosti společného povolení staví. Žádostí je zahájeno řízení, které musí stavební úřad v zákonných lhůtách ukončit vydáním rozhodnutí. Po dobu, kdy je toto řízení vedeno, stavební povolení stále platí a stavba může být legálně zahájit (srovnej závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 3. 2024, č. j. 3 As 396/2021-71). Tím spíše je samozřejmě legální, pokud by stavba byla zahájena případně až po vydání rozhodnutí, kterým by žádosti o prodloužení platnosti společného povolení bylo vyhověno.
52. Na této situaci nemohlo ničeho změnit, pokud žalobce proti rozhodnutí o povolení prodloužení lhůty platnosti společného povolení podal dne 13. 3. 2025 odvolání, jehož podstatou je tvrzení, že měl být účastníkem řízení, které vydání tohoto rozhodnutí předcházelo. I kdyby tomu tak mělo být a rozhodnutí o prodloužení doby platnosti společného povolení by z toho důvodu dosud nenabýlo právní moci, mohl stavebník zahájit stavbu a pokračovat ve stavebních pracích na ní (a to i k datu podání žaloby), neboť by řízení o prodloužení doby platnosti společného povolení vyvolané jeho žádostí z 11.

Za správnost vyhotovení: R. V.

12. 2023 stále běželo. A, jak plyne ze shora citované judikatury Nejvyššího správního soudu, zahájení stavby v průběhu řízení o žádosti o prodloužení doby platnosti společného povolení má standardní účinky jako každé jiné zahájení stavby v průběhu doby platnosti původního společného povolení.

53. V podstatě z těchto důvodů žalovaný nevyhověl podnětu žalobce dle § 42 správního řádu ze dne 13. 6. 2025, v němž se dožadoval, aby žalovaný zahájil řízení dle § 294 odst. 1 písm. a) nového stavebního zákona, podle něhož stavební úřad může zakázat stavební nebo montážní činnost, je-li prováděna v rozporu s tímto zákonem nebo jinými právními předpisy. Tyto důvody žalobci přestřel ve svém sdělení z 10. 7. 2025.
54. Krajský soud tedy uzavírá, že pokud žalovaný na základě podnětu žalobce nezahájil řízení dle § 294 odst. 1 písm. a) nového stavebního zákona o zastavení stavebních prací, které v té době na Stavbě probíhaly, postupoval v souladu se zákonem, protože pro zahájení takového řízení neexistovaly zákonné důvody. Tyto stavební práce ze shora uvedených důvodů neprobíhaly v rozporu se stavebně právními předpisy.
55. Tuto část žaloby (tento žalobní petit) tedy neshledal krajský soud důvodnou, a proto mu nezbylo než žalobu zamítnout dle § 87 odst. 3 s. ř. s.

b) Nezahájení řízení dle § 250 nového stavebního zákona

56. Jako eventuální žalobní petit žalobce uvedl, že za nezákonný zásah může být považováno i nezahájení řízení žalovaným dle § 250 nového stavebního zákona o odstranění Stavby.
57. Aktivní legitimace žalobce k podání zásahové žaloby s tímto žalobním petitem rovněž plyne z rozhodnutí „ŽAVES“ (viz shora).
58. Tato část žaloby měla povahu zásahové žaloby deklaratorní, žalobce se domáhal toliko deklarování nezákonnosti tohoto zásahu.
59. Z obsahu správního ani soudního spisu neplyne (a netvrdil to ani žalobce ve svých podáních, kterými formuloval znění eventuálního žalobního petitu), že by se žalobce obrátil na žalovaného s podnětem dle § 42 správního řádu k zahájení tohoto správního řízení. V podnětu ze dne 13. 6. 2025 se domáhal výslovně zahájení toliko řízení dle § 294 odst. 1 písm. a) nového stavebního zákona.
60. Rozhodnutí „ŽAVES“ však jednoznačně stanovilo (viz jeho bod [118]), že neuplatní-li žalobce před podáním žaloby na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu spočívajícím v jeho faktické nečinnosti ve věci zahájení správního řízení z moci úřední podnět podle § 42 správního řádu, soud žalobu odmítne pro nepřípustnost dle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 85 s. ř. s. Protože takový podnět žalobce vůči žalovanému neučinil (žalobce to netvrdí, žalovaný v jednom ze svých podání výslovně uvedl, že takový podnět od žalobce neobdržel), tuto část eventuálního žalobního petitu samu o sobě by tak musel krajský soud ze shora uvedených důvodů odmítnout (což nemusel výslovně činit, protože žalobu jako celek zamítnul).
61. Obiter dictum však soud dodává, že z obsahu žalobcových podání, kterými formuloval znění eventuálního petitu, lze dovodit (byť žalobce v tomto směru s žádnými konkrétními tvrzeními nepřišel), že důvody pro zahájení řízení o odstranění stavby dle § 250 nového stavebního zákona by měly být ty obsažené v jeho odst. 1 písm. b), podle nichž stavební úřad nařídí stavebníkovi nebo vlastníkovi stavby odstranit stavbu, pokud je prováděna

nebo byla provedena bez povolení podle tohoto zákona nebo v rozporu s ním. K existenci povolovacího titulu pro zahájení a provedení stavebních prací na Stavbě na základě společného povolení se ale již krajský soud vyjádřil shora. Stavebník na tuto stavební činnost povolovací titul měl, podmínky pro zahájení řízení o nařízení odstranění Stavby by tak s vysokou mírou pravděpodobnosti také naplněny nebyly.

c) Nezastavení řízení o změně stavby před dokončením

62. Není sporu o tom, že stavebník podal v roce 2025 u žalovaného žádost o povolení změny Stavby před dokončením. Toto řízení dosud probíhá. Žalobce k němu není přibrán jako jeho účastník.
63. Žalobce spatřuje nezákonný zásah žalovaného v tom, že ten uvedené řízení zahájené na základě žádosti stavebníka nezastavil, což považuje vzhledem k faktickému dokončení Stavby za nezákonné.
64. Dle názoru krajského soudu shora popsáná skutečnost, v níž žalobce spatřuje nezákonný zásah, zcela zjevně a nepochybně nemůže být pojmově nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s.
65. Dle judikatury správních soudů nelze prostřednictvím žaloby na ochranu před nezákonným zásahem podrobovat testu zákonnosti jednotlivé procesní úkony správního orgánu, které zpravidla směřují k vydání rozhodnutí a samy o sobě nepředstavují zásah do práv účastníků řízení (viz např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Afs 183/2014-55).
66. V posuzované věci je sice situace poněkud odlišná, ale podstata je shodná. Žalobce se po soudu zásahovou žalobou domáhá toho, aby již nyní posoudil zákonnost probíhajícího řízení, resp. naplnění zákonných podmínek pro jeho vedení. Žalobce ale ani není účastníkem daného správního řízení, není tedy v tuto chvíli vůbec postaveno najisto, že jeho výsledek (meritorní rozhodnutí o žádosti stavebníka) bude zasahovat do jeho veřejných subjektivních práv. Absentuje zde tedy přípustitelné (plausibilní) tvrzení nezákonného zásahu jako jedna z podmínek řízení. Tuto část eventuálního žalobního petitu samu o sobě by tak musel krajský soud odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (což nemusel výslovně činit, protože žalobu jako celek zamítnul).
67. Navíc žalobce zde má možnost jiné právní obrany, než je zásahová žaloba. Může se v řízení o povolení změny Stavby před dokončením domáhat u stavebního úřadu svého účastenství, a pokud by byl účastníkem tohoto řízení shledán, může svá veřejná subjektivní práva hájit přímo v něm.

VII. Náklady řízení

68. Co se týče náhrady nákladů řízení, dle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti. Pro výrok o náhradě nákladů řízení je rozhodující konečný výsledek řízení (v řízení před krajským soudem).
69. Výrok II. o nákladech řízení se tak opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Dle něj má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl úspěch

žalovaný, ten však náhradu nákladů řízení nepožadoval a z obsahu soudního spisu ani není zřejmé, že by mu nějaké náklady nad rámec výkonu běžné úřední povinnosti vznikly.

70. Osobě zúčastněné na řízení náklady na řízení přiznány být nemohly. Jednak z obsahu soudního spisu nevyplývalo, že by jí nějaké náklady v souvislosti s řízením vznikly, jednak se přiznání nákladů řízení ani nedomáhala.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 9. března 2026

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu